

skih knjig. 1902. „Čitanko“, katera je, kakor smo poročali, odobrena za rabo v ljudskih šolah, smo pregledali natančno in priznati moramo, da smo jo položili iz rok z veliko zadovoljnostjo. Naša navdušenost za to „Čitanko“ se je pa povišala, ko smo prečitali „Navodilo“, v katerem nam gg. sestavitelja razkladata ideje, po kojih se je pisala ali sestavljala ta „Čitanka“, ter pojasnujeta, kako je rabiti to knjigo, da bi v polni meri dosegla svoj namen.

Naše čitatelje bomo najpreje seznanili z vsebino te knjige, potem bomo pa tudi priobčili zgoraj omenjeno „Navodilo“. Prepričani smo, da bo vsakdo rad segel potem po tej „Čitanki“ ter jo skušal uvesti v svojo šolo. Seveda, se bo treba pri rabi te knjige otresti tistega starega mehanizma, ki še vlada po nekaterih naših šolah, zakaj marsikdo je še vedno mnenja, da mora biti v knjigi vsa predpisana snov in učitelj ne sme nič dodati pri predavanju. Kdor je teh nazorov, ta bo pogrešal v knjigi tega ali onega berilnega sestavka. Kdor se bo pa za pouk vestno pripravil ter se oprijel Herbartovih načel, temu bo pa še preveč tvarine. A to nič ne škoduje, saj ni nikjer predpisano, da bi moral učitelj vse berilne sestavke natančno predelati, saj je to docela nemogoče. No, pa o tem pozneje v „Navodilu“. Začnimo torej pri vsebini. Le-ta se deli v šest oddelkov in sicer: I. Šola in dom. a) Šola (16 berilnih sestavkov.) b) Dom. (19 berilnih sestavkov.) II. Pomlad. a) Vrt. (14 berilnih sestavkov.) b) Polje in travnik. (10 berilnih sestavkov.) c) Gozd. (11 berilnih sestavkov.) d) Vas. (11 berilnih sestavkov.) III. Poletje. a) Na Vrtu. (12 berilnih sestavkov.) b) Na Polju. (13 berilnih sestavkov.) c) V Gozdu in pri potoku. (15 berilnih sestavkov.) IV. Jesen. a) Polje in pašnik. (12 berilnih sestavkov.) b) Vino grad in gozd. (12 berilnih sestavkov.) c) V tuje kraje. (11 berilnih sestavkov.) d) Trg in mesto (12 berilnih sestavkov.) V. Zima. a) V domači sobi. (15 berilnih sestavkov.) b) Na kmetiji. (13 berilnih sestavkov.) c) V prirodi. (10 berilnih sestavkov.) VI. Domovina. (14 berilnih sestavkov.)

(Dalje.)

Navihanci. Okrogle povesti in prizori. Spisal Rado Murnik. Cena K 2-50; po pošti K 2-70. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Prihujljeni humorist M. je zbral v ta zvezek 9 okroglih povestij in prizorov lepe zabavne vsebine. Kdor ljubi tako berilo, naj seže po tej lepi knjigi.

Kralj na Betajnovi. Drama v treh dejanjih. Spisal Ivan Cankar. Cena K 2; po pošti K 2-10. Mladi neumorni pisatelj Cankar nam je podal nov plod svojega delovanja. Knjiga se dobiva pri Schwentnerju v Ljubljani.

Zabavna knjižnica. — X. zvezek te lične poučne knjižnice za našo mladino je izšel. Kakor že kaže „kazalo“ je tudi v tem zvezku prav prijetnega in podučnega gradiva zbranega v nič manje nego 17. spisih pesniške in druge vsebine. Zabavna knjižnica je že dokaj razširjena po vsem Slovenskem in roma že v 20.000 iztisih širom domovine.

Vestnik.

Nj. Veličanstvo cesar Franc Jožef I. je dosegel dne 19. rožnika 53 let 199 dni Svojega plodnosnega vladanja, torej najdaljšo dobo izmed vseh vladarjev iz slavne hiše Habsburške. Dobrotno nebo naj nam ohrani blagega vladarja našega še mnogo let na tem staroslavnem prestolu — v blagor in srečo ljube naše Avstrije!

Klerikalne grožnje. V jedni zadnjih številkih smo poročali, da se namerava posebna učiteljska deputacija v svrhu izboljšanja učiteljskih plač pokloniti tu bivajočim naprednim poslancem in izmed katoliško-narodnih poslancev pa gg. dežel-nemu glavarju in Povšetu. To pa ni bilo prav klerikalnemu razgrajaju in se je v „Slovenec“ tako-le raztogotil: „Kakor se vidi, so gospodje vodstvo katoliško-narodne stranke prezrli. Menda ne vedo, da je katoliško-narodna stranka v Kranjskem deželnem zboru največja stranka. To „taktnost“ naprednih učiteljev v trenutku, ko prosijo za zboljšanje plač, si bomo dobro zapomnili!“

Torej gosp. deželni glavar in g. Povše potemtakem nič ne veljata pri Slovenčevem piscu! Zapomnite si, gospoda klerikalna, in zapišite si za ušesa: klevetniku nove šole se napredno učiteljstvo nikdar ne bo klanjalo; raje častno kruha strada, kakor bi ga pa jemalo iz umazanih rok!

Kranjski deželni zbor je zaradi obstrukcije, katero so vprizorili klerikalni poslanci, razpuščen. Govori se, da so vprizorili klerikalci obstrukcijo največ zaradi tega, da bi ne bilo treba še povišati učiteljskih plač. Med glavnimi razgrajaji je bil tudi nadslomškar Jaklič ter je na ta način pomagal, da se ne uslišijo učiteljske opravičene prošnje. Slomškarji, ali res še ne izprevidite, v kakšno družbo ste zašli?! Komur se po teh škandaloznih dogodkih, ki so se dogodili v našem dež. zboru, ne bodo odprle oči, temu ni več pomagati, ta naj se le še nadalje brati s to pogubonosno družbo — v svojo lastno pogubo ter v sramoto učiteljskemu stanu.

Klerikalni škandali v našem deželnem zboru so povišanje učiteljskih plač zavlekli na nedoločen čas. Čuje se, da so se nameravala vpeljati nekaka pogajanja z voditelji strank, katera bi ugodila pot za redno poslovanje deželnega zbora. A s tako podivjanim in zbesnelim človekom, kakor je voditelj klerikalne stranke, so vsaka pogajanja nemogoča, ker gg. poslanec nar. napredne stranke in veleposestva ne dopušča njih čast in poštenje, da bi se s takim človekom, ki ne tiče več v zbornico, marveč v šnopsarijo — pogajali. Ljudstvo in učiteljsko komaj čaka podpor od dež. zbora in opomoči, kat. zastopniki ljudstva pa, namesto da bi delali ter izpolnjevali svoje dolžnosti, vprizarjajo škamdale. To si hočemo zapomniti.

Prošnja. P. i gg. c. kr. okrajne šolske nadzornike vljudno prosim, da mi ali sami ali pa kak ud posameznih okrajnih učiteljskih konferencij poroča o temah in težah, ki so se obravnavale, oziroma vsprejele pri letošnjih okrajnih učiteljskih konferencajih, da se potem iste objavijo v Letopisu Slovenske Šolske Matice.

Jakob Dimnik

odbornik „Slovenske šolske Matice.“

Somišljenike prosimo, da nam poročajo o letošnjih okrajnih učiteljskih konferencajih v posameznih okrajih. Najbolje bi bilo, da na dan konferencije predsednik dotičnega učiteljskega društva določi poročevalca za naš list.

Odredbe šolskih oblastev bi radi objavljali v našem listu. Teh pa ne dobivamo v roke, pač pa jih imajo na razpolago gg. šolski voditelji. Predsedstva deželnih učiteljskih društev v vseh kronovinah, ki so zastopane v naši „Zavezi“, prosimo, da nam blagovolijo te odredbe preskrbeti potom kakega šolskega vodstva in sicer v prepisu.

Cvetke klerikalne omike iz ožlindranega zelnika. Voditelj „katoliških“ poslancev je v zadnjem zasedanju našega deželnega zbora narodno-napredne poslance takole nahrtil: „Sram bodi celo Vašo stranko! — Banda! Lump, jaz sem dal, ti pa kradeš iz žepov ljudstva! — Tak lump bo žalil. Dokazano je, da je ukradel denar iz žepov davkoplačevalcev za svojo nadsvetniško službo! — Vi žrete, kradete in tak lump, ki je šel beračit, bo kaj meni očital! — Še klofute bodete dobili, če drugače ne bo! — Celje ste izdali, ker ste od vlade plačani! — Lumpje! — Plačane vladne beštije! Koruptna banda, ki je Celje izdala!“ Razsodnemu in treznemu človeku pač ni treba dolgo premišljevat: se bo li postavil na stran temu človeku, ali pa na stran naših naprednih in vseskozi poštenih in delavnih poslancev.

Voditeljske konferencije. V svrhu enotnega postopanja pri vodstvu in pouku na ljubljanskih šolah imajo gg. voditelji pod predsedstvom c. kr. okr. šolskega nadzornika g. A. Maierja nalašč v ta namen večkrat svoja posebna posvetovanja, takozvane „voditeljske konferencije“. Take konferencije priporočamo prav toplo tudi gg. voditeljem drugih okrajev. Na Štajerskem so v tem pogledu že davno pred nami.

Učiteljsko društvo litijskega okraja bo imelo svoje zborovanje v Višnjigori dne 3. julija t. l. ob 1. uri popoldne v zvezi s hospitacijo v I. razr. pri gospici Iv. Dolinarjevi.

Abiturljentska veselica. Abiturijenti obeh tukajšnjih c. kr. učiteljskih priredbe v soboto, dne 12. julija koncert s plesom v korist „Učitelj. konvikta“ in „Družbi sv. Cirila in Metoda“.

Redek jubilej. Okrajni šolski nadzornik v Črnomlju g. Anton Jeršinovic praznoval bo letošnji jubilej, namreč 40letnico, kar je učitelj in 25letnico, kar je šolski nadzornik. Velike zasluge g. nadzornika Jeršinovca za razvoj našega šolstva je pripoznal že presvetli cesar s tem, da mu je podelil zlati zaslužni križec. — Naše iskrene čestitke.

„Narodno-napredna stranka“ priredi v nedeljo, dne 6. t. m. ob 10. uri dopoldne v „Sokolovi“ telovadnici v „Narodnem domu“ zaradi škandaloznih dogodkov, katere so vprizorili klerikalci v deželni zboru, protestni shod. Vabljeni so na ta shod vsi somišljeniki ter prijatelji dela in napredka. Shodu bo predsedoval g. župan Ivan Hribar, kot govorniki bodo pa nastopili gg. dr. Ferjančič, ravnatelj Grasselli, dr. Ivan Tavčar in dr. Triller. Na shodu se bo med drugim povdarjalo tudi učiteljsko gmotno vprašanje, katero bo moralo ostati zaradi omenjenih klerikalnih škandalov nerešeno! Čim bolj bo shod obiskan, tem boljši odgovor bo to na zadnje žalostne dogodke v našem deželnem zboru. Torej!

Učiteljske vesti. Dvorazredna šola na Humu pri Ormožu se razširi v trirazrednico. — Za nadučitelja k Sv. Jurju nad Pesnico pride g. Simon Vodenik, dosedaj vodja enorazrednice pri Mariji-Reki. — V stalni pokoj gre nadučitelj pri Sv. Marjeti nižje Ptuja g. Jože Vobič. — Na novo ustanovljeno dekliško meščansko šolo v Ptujju so poklicali učne moči iz trdih nemških pokrajin. — Ravnatelj postane meščanski učitelj iz Brucka n. M. Jos. Löbel, kot učiteljici pa Antonija Prauser iz Volšperka, Ana Kosehowitz iz Losonca ter učitelj Jos. Just iz Dunaja. — Na petrazrednici pri Sv. Križu pri Ljutomeru je popolniti mesto učitelja stalno ali začasno — Ponudbe na krajni šolski svet do 15. julija t. l. Na šestrazrednici v Središču je popolniti mesto učitelja ali učiteljice z dohodki po tretjem kraj. razredu do 1. novembra stalno ali začasno. Ponudbe do 31. julija 1902.

Oproščen je bil pri dež. sodišču dne 21. rožnika gospod nadučitelj iz Senožec, kateri je bil, kakor znano, zatožen vsled klerikalnih hujskanj, laži in obrekovanj. Da bi pa ti ljudje dali poštenemu možu čast in poštenje, katero so mu klerikalci ukradli po svojih listih, zopet nazaj, o tem še misliti ni.

Uradna učiteljska konferenca za okraj Rogatec na Štaj. se vrši dne 10. septembra t. l. v Rogatecu. Na dnevnem redu so med drugim tudi naslednja vprašanja: 1. O vsestranskih posledkih, katere opažujemo pri šolski mladini vsled množičnega se uživanja alkoholičnih pijač, osobito žganja med prebivalstvom tukajšnjega okraja. Kaj zamore ljudska šola storiti v odpravo tega zla? 2. Novi nemški pravopis. V čem se razločuje od starega? 3. Preosnova prizadevanja v računskem pouku na naših ljudskih šolah. 4. Podavanje c. kr. vadničnega učitelja g. Jakoba Marina o risanju.

Ferijalni tečaji za učitelje v Ljubnem. Društvo za daljno izobraževanje učiteljev na Dunaju namerava prirediti od 4. do 26. avgusta t. l. v Ljubnem na Štajerskem ferijalni tečaj za ljudske učitelje.

Predavali bodo: Dr. P. Wagner, asistent v botaniškem muzeju c. kr. univerze na Dunaju: Vvod v rastlinsko geografijo; Dr. Leop. Kann, asistent na c. kr. rudarski akademiji v Ljubnem, o eksperimentalni fiziki; Dr. J. Pollak, privatni docent na c. kr. univerzi na Dunaju, o eksperimentalni kemiji; dr. Anton Lampa, privatni docent na c. kr. univerzi na Dunaju, vvod v elemente višje matematike; dr. K. Kaser, privatni docent c. kr. univerze na Dunaju, o zgodovini Evrope od 16. do 18. stoletja; dr. R. F. Arnold, privatni docent na c. kr. univerzi na Dunaju, o nemški literaturi

prve polovice 19. stoletja; prof. dr. W. Jerusalem, na Dunaji, o načelih psihologije.

Občni zbor „Kranjske kmetijske družbe“ bo v četrtek, dne 10. t. m. v „Mestnem domu“. Pravijo, da se zbirajo nad družbo zopet temni oblaki. Torej, le na krov!

Učiteljsko slovenskih ljudskih šol se z minist. odredbo z dne 30. maja 1902, števil. 16.488 opozarja na pomožno knjigo, ki je izšla pravkar v c. kr. zalogi šolskih knjig: „Navodilo k II. delu čitank za obče ljudske šole“. (Izdaja v štirih delih; sestavil H. Schreiner in Fr. Hubad.) Cena 20 h.

Na Vranskem je razpisana učiteljska služba. Kraj je lep, šola lepo urejena, zato opozarjame na to službo slovensko učiteljsvo.

Tovariši!

Pripravljalni odbor za prireditev „Zaveznega“ zborovanja v Trstu namerava napraviti po morju izlet v Benetke s parnikom, kojega najme v ta namen. Iz Trsta bi se odpeljali dne 16. avgusta ob 2. uri popoldne, ter bi dospeli tje po 5—5¹/₂ urni vožnji. Da si ogledamo Benetke vsaj površno, ostali bi tamkaj 16. in 17. avg. ter se vrnili iz Benetk 18. avgusta okoli 1. ure ponoči, tako da bi dospeli v Trst k prvega dunajskemu vlaku, s katerim bi se vdeleženci lahko odpeljali. Da bode vedel pripravlj. odbor za določeno število oseb, treba je, da se g. tovariši ki se mislijo izleta vdeležiti, prijavijo in pošljejo voznino 5 K.

Prijave z voznino naj se pošiljajo g. Antonu Grmeku, učitelju pri sv. Ivanu blizu Trsta, najkasneje do 15. julija t. l.

Pripravljalni odbor.

Listnica uredništva.

V današnji številki smo prepustili regulaciji učiteljskih plač več prostora. Tako bomo storili tudi v prihodnji številki. Gg. sotrudnike prosimo potrpljenja, pride vse na vrsto.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 589.

Kranjsko.

An den vierklassigen Kaiser Franz Josefs Volksschule in Veldes ist eine Lehrstelle durch eine männliche Lehrkraft mit den gesetzmässigen Bezügen definitiv eventuell provisorisch zu besetzen. Der ernannte Lehrer wird durch die Verwendung an der mit dieser Schule verbundenen gewerblichen Fortbildungsschule einen Nebenverdienst finden und wird bei Vergebung der Lehrstelle auf diese Verwendbarkeit reflektiert werden. Eventuell ist auch ein Wohnzimmer im Schulgebäude zur Benützung verfügbar.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis 20. Juli d. J. hieran einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Radmannsdorf, am 12. Juni 1902.

Z. 712.

An der auf zwei Classen erweiterten Volksschule in Obergras wird die neuereierte zweite Lehrstelle mit den sistemisierten Bezügen, für eine männliche oder weibliche Lehrkraft zur definitiven, eventuell provisorischen Besetzung ausgeschrieben.

Gehörig instruierte Gesuche sind bis 20. Juli 1902 im vorgeschriebenen Wege hierorts einzubringen.

K. k. Bezirksschulrath Gottschee, am 9. Juni 1902.

Št. 337.

Štajersko.

Na petrazredni ljudski šoli pri sv. Križu je učiteljska služba z dohodki po III. krajnem razredu takoj stalno, oziroma tudi začasno namestiti.

Redno opremljene prošnje naj se vložijo do 15. julija t. l. predpisanim potom pri krajnem šol. svetu pri sv. Križu blizu Ljutomeru.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru, dne 7. junija 1902.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Frančišek Ornago, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljave naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.